

afgiftekantoor
2200 Herentals 1
P 409301
Wettelijk Depot B.D.54.073

België - Belgique
PB
2200 Herentals 1
BC 9428

maandelijks clubtijdschrift

173

november 2019

verantwoordelijke uitgever
Postbus 105 – 2200 Herentals

Numismatica Herentals EGMP
redactie : Rudy Dille

Bestuur

Rudy Dillen	voorzitter - secretaris - redacteur 0471-329179 rudy.dillen@telenet.be
Marc De Quint	penningmeester - schatbewaarder 0474-448096 marcdequint@gmail.com
Koen De Pooter	veilingmeester - waardebepalings 0473-556266 koen.de.pooter@telenet.be
Frank Lippens	webmaster - archivaris - bibliothecaris 0475-552400 frank.lippens1@skynet.be
Herwig Helsen	bibliothecaris - standhouders 0479-208820 herwig.helsen1@telenet.be

adres	Numismatica – Postbus 105 – 2200 Herentals
rekeningnummer	BE43 0014 2061 3601 GEBABEBB
lidgeld-2020 14 €	lidmaatschap Numismatica Herentals EGMP (20 € voor leden in het buitenland)
10 €	lokaal lidmaatschap Numismatica Herentals enkel voor leden van andere EGMP-afdelingen (12 € voor leden in het buitenland)
1 €	éénmalig daglidmaatschap voor nieuwe bezoekers
gratis toegang	voor -18 jaar, vergezeld van een volwassen lid
aangesloten bij	E.G.M.P. - Koninklijke Vereniging Herentalse Cultuurraad
website	www.numismatica-herentals.be

maandelijks clubactiviteit 2e zondag van de maand, 8.30-12u
Parochiezaal St-Antonius - Kapucijnenstraat 7, 2200 Herentals

zondag 10 november 2019 8 december = Coin Event - 12 jan

cover: in dit tijdschrift deel 2 over loden zegels en verzegelingen waarin ook 5 Lierse loodjes aan bod komen, gevonden in Gdansk, Polen. Hier afgebeeld een scharnierzegel met dubbele vergrendeling uit de 15e eeuw (Ø 27mm, 12h). De voorzijde toont het wapenschild van Lier met de 3 kepers, tussen 2 ranken, en wordt getopt door het opschrift **.LIRE**, het geheel is omsloten door een cirkel. De keerzijde toont de heilige Gummarus als bedevaarder met staf en nap tussen twee ranken.

Zie uitgebreid artikel, met dank aan Raf Van Laere.

Tentoonstelling

CLUBNIEUWS

Als je het drinkritme aan de toog niet kunt volgen krijg je van de *patron* vaak een bonnetje voor later. In de betere etablissementen gebruikten/gebruiken ze hiervoor jetons in een of ander metaal. Jacques Priem presenteert uit zijn verzameling een mooie serie van deze drank- en amusementspenningen. Schol!

OPROEP! Helpers gevraagd!

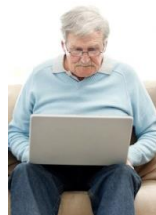
De jaarlijkse grote beurs komt eraan en het bestuur doet weer een oproep naar de leden om een handje toe te steken bij opbouw en het opruimen! Zonder uw hulp is een organisatie van deze grootte onmogelijk! Vrijwilligers mogen zich melden aan onze bestuurstafel of sturen een mailtje naar: **rudy.dillen@telenet.be**. Alvast dank! Opbouw: za 7 december (17-19u), opruimen: zo 8 december (15-17u).

**Helpende handen
gezocht !**

Voorkeur voor PDF-tijdschrift?

We merken een groeiende voorkeur bij de leden om het maandelijks tijdschrift digitaal te ontvangen. Zij die liever het clubtijdschrift op hun PC/laptop wensen te ontvangen, dan de papieren versie via de post, geven een seintje aan: **frank.lippens1@skynet.be**. We doen dan het nodige!

Nogal laatst bereikte ons het overlijdensbericht van **Gerard Messiaen** uit Tongeren. Gerard was reeds 11 jaar lid in onze vereniging en dit sinds de stopzetting van Numismatica Heusden-Zolder in 2008. Hij overleed na een langdurige ziekte op 13 september ll. op 71-jarige leeftijd. Langs deze weg bieden wij aan de getroffen families ons medeleven aan!

- 11.15u **Trekking van de jeugdombola** gratis lootje voor -18 jaar
munt + biljet + boek altijd-prijs!
- 11.20 **Bekendmaking winnaar muntenpuzzel** strookjes vóór 11u
* zilveren dollar Senaatstroom (proof, in etui) - Canada 1977
- 11.25u **Aanwezigheidstombola** gratis voor alle aangesloten leden

- zilveren 250 frank, 20j Kon. Boudewijnstichting - België 1996
zilveren 10 gulden, Beatrix, 50j BeNeLux - Nederland 1994
* zilveren 100 zloty, Tadeusz Kosciuszko - Polen 1976
* zilveren 100 francs, 200j Mensenrechten - Frankrijk 1989

- 11.30u **Trekking lootjestombola** 1 € = 1 lootje 5 € = 6 lootjes

- * gouden 20 frank, Albert I - België 1914
zilveren 5 dollars, Elizabeth II - Cayman Eilanden 1974
* zilveren 5 shilling, George VI, 300j Kaapstad - Z-Afrika 1952
zilveren 5 francs, Leopold II - België 1867
zilveren 10 gulden, Kon. Juliana, 25j Nederland Herrijst 1970
zilveren 10 markkaa, Xe E.K. Helsinki - Finland 1971
* zilveren 5 leva, Georgi S. Rakovski - Bulgarije 1971
zilveren 50 frank, Leopold III - België 1940

met telkens een lekkere fles Solatio Rouge, Pays d'Oc - Frankrijk, 2017

- 11.35u **Start van de clubveiling** tijdig biednummer afhalen!

Nieuwe publicatie **Eerste hulp bij het identificeren van loden zegels**
Raf Van Laere **15de-18de eeuw**

Loden zegels en verzegelingen, ook wel eens lakenloodjes genoemd, worden vaak gevonden door metaaldetectorrsten maar blijven een erg verwaarloosd studieobject. Omwille van de grote hoeveelheid nieuw materiaal die het daglicht ziet bestaat de behoefte aan een werk dat hulp biedt bij de identificatie ervan. Recente publicaties in Groot-Brittannië en in Frankrijk schenken minder aandacht aan loden zegels uit de Lage Landen. In de nieuwe publicatie komen loden zegels van Nederland en België veel ruimer aan bod zonder zegels uit andere landen die in onze streken gevonden worden te verwaarlozen.

Omdat loden zegels vaak van plaatselijke autoriteiten stammen zijn ze erg moeilijk in algemene termen te vatten. Het leek daarom een goed idee om een brede waaier aan voorbeelden te beschrijven en te tonen.

Er worden bijna 1.900 zegels van verschillende steden en hun varianten voornamelijk uit de periode van de 15de tot de 18de eeuw beknopt beschreven en afgebeeld. Daarvan zijn er een 500-tal uit Nederland en een 200-tal uit België.

I.
TEXT

Aangezien er in de Lage Landen ook zegels uit andere landen worden gevonden zijn tevens zegels uit Duitsland (ca. 170), Frankrijk (ca. 500), Groot-Brittannië (ca. 250) en andere landen waarmee onze streken minder handelscontacten hadden zoals Polen (ca. 120), Spanje (ca. 50) enz. opgenomen.

Het geheel wordt voorafgegaan door een beknopte inleiding waarin de geschiedenis van het gebruik van loden zegels in het algemeen onderzocht wordt en waarin de meest voorkomende types vanuit technisch oogpunt beschreven worden.

Indices maken het gebruik van de publicatie makkelijker.

Eerste hulp bestaat uit een deel tekst van circa 450 pag. en een deel afbeeldingen van circa 550 pag. Beide delen kunnen niet afzonderlijk worden verkregen. Eerste hulp is een gezamenlijke uitgave van Limburgse Studies in Wijer en Stichting Uitgeverij Clinkaert in Voorburg.

Tot eind 2019 kosten beide delen samen € 100,- verzending niet inbegrepen. Nadien wordt de prijs € 150,-. De oplage is beperkt!

Bestellen voor levering in Nederland: Uitgeverij Clinkaert, p/a Laan van Nieuw Oosteinde 104a, 2274 EK Voorburg, bestellen@clinkaert.nl

Bestellen voor levering in België: Limburgse Studies, p/a Rijksarchief, Bampslaan 4, 3500 Hasselt of via de auteur raf.van.laere@pandora.be

Typologie

In de loop der eeuwen zijn verschillende types loden zegels gebruikt waaruit zich soms regionale varianten ontwikkelden. Toch kunnen de meeste types herleid worden tot een beperkt aantal groepen waarvan afhankende zegels, scharnierzegels en pijpzegels het vaakst voorkomen. In praktijk is het echter niet altijd makkelijk om bij slecht bewaarde exemplaren uit te maken tot welk type ze behoren.

Scharnierzegels

Er bestaan verschillende types metalen zegels die rechtstreeks aan het gezegelde voorwerp bevestigd worden. De meeste zegels, die van voor de 19e eeuw dateren, zijn van het type scharnierzegel. Op dit ogenblik is niet duidelijk waar, wanneer en waarom dit type is ontstaan. Op basis van archeologische vondsten o.m. in Ieper mag men echter aannemen dat ten laatste tijdens de tweede helft van de 14e eeuw op zijn minst twee varianten gebruikt worden, namelijk scharnierzegels met centrale en met dubbele vergrendeling.

De oudste relatief zeker dateerbare scharnierzegels zijn relatief klein. Exemplaren uit Vlaamse centra zoals Ieper en Damme hebben op het einde van de 14e eeuw meestal een diameter die schommelt tussen 1 en 1,5 cm. Tweepuntzegels van bijv. Mechelen hebben in dezelfde periode een vergelijkbare doormeter. Wat oudere scharnierzegels met centrale beveiliging uit Tongeren zijn wat groter en hebben een doormeter van ongeveer 2 cm. In de loop van de 15e eeuw worden de scharnierzegels stilaan groter en hebben ze meestal een doormeter van ca. 3 cm. Op het einde van de eeuw bereiken sommige exemplaren echter al een diameter van 5 cm. De grotere exemplaren hebben vaak, maar niet altijd, meer dan één vergrendelingspin.

Scharnierzegel met dubbele vergrendeling; Lier (?), 15e eeuw, Ø 21mm
Voorzijde grotendeels uitgekomen. Kz: wapenschild met drie kepers

Lier voert in haar wapen drie kepers. Dit wapen leent zich echter moeilijk om Lierse zegels te identificeren niet alleen omdat andere steden zoals Mene en Bielefeld (D) een gelijkaardig wapen voeren maar ook omdat op kleine zegels het juiste aantal kepers vaak moeilijk te onderscheiden is. Als de naam van de stad ontbreekt dan vormt de voorstelling van de plaatselijke patroonheilige, de heilige Gummarus, een belangrijk aanknopingspunt. Lier krijgt stadsrechten in 1212 en ontwikkelt zich eerst als marktstad. Tijdens de 14e en 15e eeuw behoort Lier tot de kleinere Brabantse textielcentra zoals 's-Hertogenbosch waarvan de stoffen een internationale uitstraling kennen. Vondsten in Gdansk (PL) bewijzen ten overvloede dat Liers textiel tijdens de late middeleeuwen tot in Oost-Europa uitgevoerd wordt. Na de godsdiensttroebelen van de 16e eeuw raakt Lier stilaan in economisch verval. Onder de regering van Maria-Theresia komen handel en textielindustrie weer korte tijd tot bloei. De 5 Lierse loodjes kwamen aan de oppervlakte bij grondwerken in de oude haven van Gdansk. Hierbij haalden archeologen en metaaldetectoristen duizenden voorwerpen uit het veen. Lierse zegels lijken, ongeacht hun afmetingen, alle voorzien te zijn van een dubbele vergrendeling. Recente opgravingen in Lier brachten een aantal zegels aan het licht die uitstekend vergelijkingsmateriaal vormen.

Uit archiefbronnen en vondsten weten we dat parallel met deze ontwikkeling in sommige centra, o.m. te Brugge, de gewoonte groeit om aan luxetextiel meer dan één zegel te bevestigen waarbij elke zegel de kwaliteit van de opeenvolgende bewerkingen - weven, vollen, verven enz. - van het textiel garandeert. Enkele zeldzame vondsten van textiel waaraan nog meerdere zegels gehecht zijn, getuigen van deze evolutie. Of het feit dat soms ook halfafgewerkt textiel verhandeld wordt, lijkt op dit ogenblik weinig waarschijnlijk omdat dergelijke uitvoer veel vroeger geattesteerd is dan het gelijktijdige gebruik van meerdere zegels.

Tijdens de tweede helft van de 16e eeuw en vooral tijdens de 17e eeuw worden vooral in grote textielcentra van de Verenigde Provinciën scharnierzegels gebruikt die in sommige gevallen meer dan 8 cm diameter hebben. In enkele Duitse centra verschijnen tijdens dezelfde periode, waarschijn-

lijk onder Nederlandse invloed, scharnierzegels met een diameter van meer dan 5 cm. In dezelfde periode worden, voornamelijk in Engeland voor het eerst vergulde scharnierzegels gebruikt. Zij vormen een opvallende aanwijzing dat scharnierzegels een belangrijke rol spelen bij het overtuigen van potentiële kopers, m.a.w.: zegels vormen een belangrijk element in de marketingstrategie van de textielhandel. Kleine en grote scharnierzegels blijven samen in gebruik. Men mag aannemen dat de grote en duurdere exemplaren gereserveerd worden voor luxetextiel terwijl de kleinere voor goedkoper textiel gebruikt worden.

De afschaffing van de plaatselijke gilden en ambachten en de inperking van de stedelijke autonomie in het kielzog van de Franse Revolutie bevrijdt de textielproducenten van stedelijke controle. Dit heeft tot gevolg dat scharnierzegels niet langer gebruikt worden als stedelijk kwaliteitsmerk. Hoewel bij het begin van de 19e eeuw enkele fabrikanten hun stoffen nog steeds van scharnierzegels voorzien, hebben deze dus niet meer dezelfde functie als de zegels van het ancien regime. Vermits de overheidscontrole weggevallen is, getuigen ze alleen nog van de herkomst, namelijk de fabriek die het textiel produceert. In die zin vormen deze late scharnierzegels de directe voorlopers van de hedendaagse textielmerken.

De elektronische beveiligingsmechanismen, die sinds enkele jaren door verschillende kledingketens in België, Nederland en elders gebruikt worden, knopen wat vorm betreft naadloos aan bij de middeleeuwse scharnierzegels.

Scharnierzegel met dubbele vergrendeling; Lier(?), 15e eeuw, Ø 21mm, Voorzijde grotendeels uitgebroken, vervormd. De keerzijde toont het Lierse wapenschild met de drie kepers tussen twee ranken.

Scharnierzegels worden echter niet alleen voor textiel gebruikt. Zo wordt vanaf de 17e eeuw koosjer geslacht pluimvee o.m. in Nederland vaak met een loden zegel gemerkt. Fiscale scharnierzegels hebben tot diep in de 20e eeuw overleefd o.m. in Nederland waar een afgeleide vorm met uitzonderlijk lange scharnier gebruikt wordt om vlees, waarop accijns betaald is, te zegelen. Daarbij wordt het buitensporig lange scharnier doorheen het vlees geregen.

De zegelschijven van de meeste scharnierzegels zijn rond en symmetrisch, m.a.w.: beide schijven hebben meestal ongeveer dezelfde afmetingen. Toch zijn er uitzonderingen. De zegelschijven kunnen rechthoekig zijn zoals o.m. het geval is bij heel wat scharnierzegels uit Schiedam. Asymmetrische scharnierzegels waarbij beide zegelschijven rond zijn maar duidelijk verschillen in afmeting vindt men o.m. in enkele steden in het oosten van Duitsland en het westen van Polen waarbij een van de schijven soms zo klein is dat er geen zegelafdruk op geplaatst kan worden. Sommige Engelse *ellenloden* bestaan soms uit een rechthoekige zegelschijf en een kleine ronde zegelschijf die geen plaats biedt aan een zegelafdruk en alleen dient om de vergrendelingspin te bevestigen.

Scharnierzegel met dubbele vergrendeling; Lier, 15e eeuw; Ø 27mm, 12 uur; blank te klein en besneden. Voorzijde: wapenschild van Lier tussen twee (?) ranken en getopt door . **LIRE**, het geheel is omsloten door een cirkel. De keerzijde toont de heilige Gummarus als bedevaarder met staf en nap tussen twee ranken, het geheel is omsloten door een cirkel.

In een aantal gevallen is daarenboven duidelijk dat de beeldenaar bij het gieten van de scharnierzegel aangebracht is zodat men zich kan afvragen hoe goed deze zegels tegen misbruik beveiligd zijn. Dergelijke afwijkende vormen komen echter slechts eerder uitzonderlijk voor.

Scharnierzegels met centrale vergrendeling liggen waarschijnlijk aan de oorsprong van alle overige types scharnierzegels. Ze bestaan meestal uit twee ronde schijfjes van ongeveer dezelfde diameter, die met een scharnierende lip aan elkaar verbonden zijn. Een ongebruikte blank lijkt een beetje op een miniatuur knijpbrilletje of een bril zonder veren.

Scharnierzegel met dubbele vergrendeling; Lier, 15e-16e eeuw, Ø 20,5 mm. Voorzijde is grotendeels uitgekloofd. De keerzijde toont de heilige Gummarus als bedevaarder met staf en nap, tussen twee ranken. Ondanks het ontbreken van de voorzijde lijkt de identificatie vast te staan omwille van de specifieke voorstelling van de heilige Gummarus.

Bij het zegelen worden beide schijfjes naar elkaar geplooid zodat het te zegelen textiel of (verpakkings)materiaal ertussen geklemd wordt. Daarna wordt op een of beide schijfjes een afbeelding gestempeld. Om te voorkomen dat scharnierzegels ongemerkt geopend of herbruikt worden, zijn deze steeds voorzien van een beveiligings- of vergrendelingsmechanisme dat bestaat uit een pinnetje dat aan de binnenzijde van een schijfje bevestigd is en dat voor het sluiten van het zegel dwars door het textiel en vervolgens door een corresponderende opening van het andere schijfje gehaald wordt. Eenmaal gestempeld is het bijna onmogelijk om het zegel te openen en opnieuw te sluiten zonder de beelden aan te beschadigen. De beveiligingspin ligt aan de basis van de term *pinlood*, die in de literatuur soms gebruikt wordt om dit type loden zegel aan te duiden. Hoewel deze benaming al vanaf de middeleeuwen sporadisch opduikt, wordt hier toch de voorkeur gegeven aan scharnierzegel omdat op die manier de verwarring tussen de verschillende types scharnierzegels vermeden kan worden.

De afmetingen van het scharnier kunnen sterk verschillen in functie van het product en de wijze waarop gezegeld wordt. In de meeste gevallen zijn de scharnieren relatief kort - 2 tot 5 cm geopend - maar in uitzonderlijke gevallen, zoals bij de Nederlandse fiscale scharnierzegels die tijdens de 19e eeuw gebruikt worden om vlees te zegelen, kunnen ze veel langer - geopend meer dan 10 cm - lang zijn. In een aantal gevallen is het scharnier voorzien van een versiering, een korte legende of een heraldisch motief, aangebracht bij het gieten van de blanken.

In de afmetingen en de vorm van de beveiligingsspinnen bestaan grote onderlinge verschillen die in een aantal gevallen toelaten een eerste idee van herkomst en datering te krijgen. Zo hebben o.m. Spaanse scharnierzegels met centrale vergrendeling uit de 18e eeuw vaak een erg dikke centrale pin die ook na het zegelen duidelijk herkenbaar blijft en die maakt dat zelfs relatief kleine zegels na gebruik erg dik (1 cm) blijven.

Gekruist vierpuntzegel; Lier, 16e eeuw, vierkant 18,5x17,5mm, 6 uur, blank te klein. Voorzijde met het wapenschild van Lier, keerzijde toont St- Gummarus als bedevaarder met staf en nap tussen (twee) ranken.

Scharnierzegels met gespeten vergrendeling verschillen van scharnierzegels met centrale vergrendeling doordat de vergrendelingspin uit twee delen bestaat die samen door het centrale gat in de tegenoverliggende schijf gehaald worden en die bij het zegelen in tegenovergestelde richting platgedrukt worden. Het lijkt aannemelijk dat dit type evolueert uit de scharnierzegels met centrale vergrendeling. Wanneer dit precies gebeurt is voorlopig onduidelijk. De gespleten vergrendeling wordt in West-Europa vooral populair na de 16e eeuw wanneer dit type de zegels met dubbele vergrendeling voor een groot stuk verdringt.

Bij *scharnierzegels met dubbele vergrendeling* is de centrale vergrendelingspin vervangen door twee pinnen die bij het sluiten van het zegel elk door een afzonderlijk gat van de tegenovergestelde schijf gehaald worden. Hoewel een dubbele vergrendeling het nog moeilijker maakt dan een centrale vergrendeling om een scharnierzegel ongemerkt te openen en opnieuw te sluiten, liggen waarschijnlijk andere oorzaken aan de basis van de invoering van de dubbele vergrendeling. Wellicht is de kwaliteit van het gezegelde textiel daarbij van belang. Vast staat dat de diameter van de zegels geen rol speelt omdat de scharnierzegels met centrale en met dubbele vergrendeling van het einde van de 14e eeuw dikwijls ongeveer dezelfde doormeter hebben.

Hoewel scharnierzegels met dubbele vergrendeling relatief frequent voorkomen, zijn ze op dit ogenblik slechts voor een minderheid van de productiecentra bekend zodat men mag aannemen dat dit type zegel niet overal in gebruik is geweest.

Bij de scharnierzegels met dubbele vergrendeling bestaan varianten waarbij de plaats van de vergrendelingspinnen verschilt. Vooral bij grotere exemplaren staan deze soms relatief ver uit elkaar. In sommige gevallen staan ze zelfs bijna aan de rand van het zegel.

Men mag aannemen dat hieruit uiteindelijk de scharnierzegels met excentrische vergrendeling ontstaan zijn, die vooral in Engeland gebruikt worden. Tijdens de 16e - 17e eeuw worden in Nederland, het oosten van Duitsland en aangrenzend Polen, sporadisch *scharnierzegels met 2 gespleten vergrendelingspinnen* gebruikt.

In de 16e - 17e eeuw duiken in Oost-Europa, o.m. in Gdansk, sporadisch *scharnierzegels met 4 vergrendelingspinnen* op. De weinige exemplaren van dit type hebben 2 dicht bij elkaar staande paren vergrendelingspinnen, een aanwijzing dat zij ontstaan zijn uit scharnierzegels met 2 gespleten vergrendelingspinnen waarvan ze trouwens moeilijk te onderscheiden zijn. Het type wordt nooit echt populair en het gebruik lijkt vooral geconcentreerd tot het oosten van Duitsland en het westen van Polen. Het is evenmin duidelijk of de zeldzame scharnierzegels met vier vergrendelingspinnen, die in Spanje gebruikt worden, geïnspireerd zijn door buitenlandse voorbeelden of dat zij het resultaat zijn van een zelfstandige ontwikkeling.

Bij *scharnierzegels met externe vergrendeling* bevindt de vergrendelingspin zich niet in het midden van een zegelschijf maar aan de rand ervan, buiten het eigenlijke zegeloppervlak. De pin past in een corres-

ponderend ringetje dat zich aan de rand van de andere zegelschijf bevindt. Bij dit type is het mogelijk de beeldenaar van beide zijden reeds bij het gieten van de blank aan te brengen zodat het sluiten met een gewone hamer kan gebeuren. Daartegenover staat echter dat het vrij makkelijk is dergelijke zegels te openen en te sluiten zonder ze te beschadigen. Om dit te voorkomen wordt de externe vergrendelingspin daarom vaak niet met een eenvoudige hamer maar met een klein zegel gesloten zodat veel scharnierzegels met externe vergrendeling de indruk geven te bestaan uit een groot en een klein zegel die aan elkaar 'plakken'. Deze asymmetrische scharnierzegels evolueren naar dubbele scharnierzegels waarvan beide 'zegels' (ongeveer) dezelfde afmetingen hebben.

Hoewel scharnierzegels met externe vergrendeling ook op het Europese vasteland gebruikt worden, o.m. in Wesel en Meiningen (D), mag men er toch van uitgaan dat dit type zegel voor het eerst rond het einde van de 16e eeuw in Engeland ontwikkeld is. Elders worden ze nooit populair en als ze gebruikt worden dan is dat waarschijnlijk hoofdzakelijk voor textiel bestemd voor de Britse markt.

Voor meer info raadpleeg het werk van **Raf Van Laere**, *Loden zegels & verzegelingen*, 2018.

Gerealiseerde prijzen

86%

clubveiling 13 oktober 2019

1	5.50	16	29.00	31	-	46	2.75	61	21.00
2	15.00	17	-	32	40.00	47	-	62	9.00
3	3.75	18	2.50	33	2.00	48	15.00	63	12.00
4	26.00	19	12.00	34	1.50	49	-	64	1.00
5	37.00	20	-	35	10.00	50	-	65	1.25
6	1.00	21	11.00	36	22.00	51	-	66	1.00
7	9.00	22	12.00	37	2.00	52	-	67	1.00
8	20.00	23	6.50	38	20.00	53	1.00	68	17.00
9	15.00	24	8.50	39	10.00	54	4.25	69	5.50
10	62.00	25	7.50	40	11.00	55	2.75	70	1.75
11	21.00	26	4.75	41	2.25	56	1.25	71	1.00
12	22.00	27	4.75	42	34.00	57	7.50	72	1.75
13	52.00	28	6.00	43	-	58	-	73	3.25
14	20.00	29	1.75	44	10.00	59	9.00	74	11.00
15	1.75	30	10.00	45	10.00	60	19.00	75	9.50

Lierse loodjes uit de Schelde

Marc Mees

In 1993 ontving het Lierse stadsbestuur van de heer L. Hopstaken uit Bergen-op-Zoom, een schenking van 11 loodjes. Het betreft hier kleine (1,5 tot 3,15 cm) loden schijfjes die tijdens het ancien regime dienden om op bepaalde producten een keurmerk aan te brengen. Deze objecten worden doorgaans in verband gebracht met de lakenindustrie, m.n. omdat aan de binnenzijde vaak de indrukken van een weefselstructuur te zien is. Het laken en andere stoffen die in de steden werden vervaardigd, ondergingen tijdens het productieproces na elke bewerking telkens een keuring door waardeerders, de controleurs van de lakennering. Deze controleurs bevestigden na elke bewerking als bewijs van keuring een loodje aan het betreffende stuk textiel waarop dan, naast een teken van de stad - doorgaans het wapenschild - ook andere aanduidingen konden staan zoals de kwaliteit, de lengte en de breedte, de aard van het toegepaste procedé of van de verwerkte garens, gegevens die van belang waren voor de verkoop en de export van de producten. Aan één geweven stuk stof konden dus verscheidene loodjes hangen.

Lakenloodjes uit de Oosterschelde in het Lierse Stadsmuseum

De schenking van de Lierse lakenloodjes omvat uitsluitend scharnierloodjes. Dergelijke loodjes, ook wel pinneloodjes genoemd, bestaan uit 2 ronde schijfjes die door een tussenstukje - scharnier/lip - verbonden zijn. Op één van de twee schijfjes bevinden zich één of twee penntjes die

Op één van de twee schijfjes bevinden zich één of twee pennetjes die passen in een gaatje in het andere schijfje. Dit type van loodje ziet er vrijwel net zo uit als de huidige plastic clips voor enveloppen. De loodjes werden met een tang door het textiel gedrukt, zodat de pennetjes door de gaatjes omgebogen of platgedrukt werden. Tegelijk werd ook de opdruk (bv. stadswapen) aan de buitenzijde in het loodje gedrukt. Bijkomende aanduidingen werden eventueel later afzonderlijk bijgeslagen.

Negen van deze Lierse loodjes zijn te identificeren dank zij het stedelijk wapenschild met de drie kepers, dat trouwens bij 3 loodjes ook nog eens op de andere zijde afgebeeld wordt. Twee loodjes dragen daarenboven op de keerzijde een afbeelding van een scheerdersschaar.

Hoewel op al deze loodjes een wapenschild met 3 kepers voorkomt, dat ook voor Menen en Zichem staat, blijft de toewijzing aan Lier, gezien het belang van zijn lakenproductie, en het opschrift LIRE, quasi zeker.

In de onduidelijke afbeelding op de voorzijde kunnen we St-Gummarus herkennen, gekleed in een lang gewaad, met schoudermanteltje en mortierbaret en met handschoenen in de rechterhand. De linkerhand leunt tegen een boompje, het geheel wordt omkranst door plantenranken.

De Lierse lakenloodjes zijn alle afkomstig van dezelfde vindplaats: het verdronken dorp Nieuwlande in oostelijk Zuid-Beveland. Nieuwlande werd in 1530 en 1532, samen met andere dorpen, door een stormvloed van de kaart geveegd en sindsdien niet meer bewoond. Alle aldaar opgegraven vondsten zijn dus met zekerheid te dateren vóór 1532. Nieuwlande heeft voor Lier trouwens nog andere belangwekkende vondsten opgeleverd, zoals 7 pelgrimsinsignes van Sint-Gummarus.

De Lierse loodjes uit Nieuwlande zijn dus zeker van belang omdat het meestal om toevals- of losse vondsten gaat die doorgaans erg moeilijk te dateren zijn. Hier mogen we ervan uitgaan dat ze alle van vóór 1532 dateren en mogelijk voor een deel nog uit de 15e eeuw stammen. Voorts wijzen de loodjes er op dat Lierse producten hun weg vonden naar kleine dorpjes als Nieuwlande, mogelijk als overslagplaats.

Van vele andere steden zoals Brugge, Antwerpen, Dendermonde, Bergen-op-Zoom, Leiden, Maastricht, ...

zijn al lang dergelijke loodjes bekend. Nu er ook Lierse exemplaren opduiken, zou het ook de moeite lonen om de plaatselijke gebruiken en de betekenissen die uit de loodjes te halen zijn, te achterhalen en ze te toetsen aan archiefbronnen. Zo kan de scheerdersschaar wijzen op een keuring van het weefsel na de bewerking van het droogscheren.

Bron: Lira Elegans, Liers Genootschap voor Geschiedenis, nr. 3, 1993.

nr	land	munt		kwal	mat	inzet
1	Rome	Philippus	antonianus met Aequitas	ZF+	Ag	20.00
2		Constantinus	AE Gloria Exercitus, muntplaats Rome	F/ZF	AE	1.00
3	Byzantium	2 bronsmuntjes, te determineren		div	AE	1.00
4	Brabant	Albrecht & Isabella	oord - Maastricht 1614	F	Cu	5.00
5		Filips II	Statenoord ZD	F/ZF	Cu	5.00
6		Filips IV	1/4 patagon – Brussel 1626	F	Ag	15.00
7		Jozef II	halve kroon Brabants type, Wenen 1788	ZF	Ag	15.00
8	België	Leopold I	1/2 franc gelauwerd 1838	ZG	Ag	1.00
9		Leopold I	5 centimes 1852	F/ZF	Cu	5.00
10		Leopold I	20 centimes 1853	F	Ag	5.00
11		Leopold I	1 centime 1860	F	Cu	1.00
12		Leopold II	5 francs – F zonder punt 1866	ZF	Ag	165.0
13		Leopold II	1 franc 1880 FR	F	Ag	5.00
14		Leopold II	1 frank 1887 VL	F	Ag	4.00
15		Albert I	2 frank, overslag 1930 over 20 VL	ZF	Ni	5.00
16		Albert I	20 francs – 4 belga (pos. A) 1931 FR	ZF	Ni	5.00
17		Boudewijn	1 frank, dubbelslag 1962 VL	ZF	CuNi	8.00
18	Algerije	Republiek	20 dinars, leeuwenhoofd 1999	FDC	Bi	1.00
19	Canada	Elizabeth II	1 dollar 1964	Pr	Ag	5.00
20	Duitsland	DDR	10 pfennig 1953 E	ZF	Al	5.00
21		Bamberg	5 kreuzer 1766	F/ZF	Ag	5.00
22		BDR	5 mark 1951 D	ZF	Ag	2.00
23	Egypte	Republiek	10 para AH 1277 (10)	Pr	Ag	1.00
24	El Salvador	Republiek	5 colones (officieel onuitgegeven) 1997	Pr	Bi	50.00
25	Estland	Republiek	1 kroon 1934	ZF	AE	1.00
26	Frankrijk	Republiek	3 munten, waarvan 1 zilver	ZF	div	1.00
27	Gr-Britannië	Victoria	1 farthing 1842	F/ZF	Cu	10.00
28		Victoria	1 farthing 1862	ZF+	Cu	8.00
29		Victoria	1/2 penny 1868	ZF	Cu	4.00
30		Georges VI	1/2 crown 1938	ZF	Ag	5.00
31	Litouwen	Republiek	1 lietas 1925	ZF	Ag	7.00
32	Luxemburg	Charlotte	25 centimes, medailleslag 1963	ZF	Al	3.00
33	Ned. Antillen	Juliana	25 gulden, proof in cassette 1973	FDC	Ag	25.00

35

36

37

38

nr	item	beschrijving		kwal	mat	inzet	
34	Nederland	Wihelmina	5 zilvermuntjes	div	Ag	1.00	
35	N-Zeeland	Elizabeth II	50 cent, officieel gekleurd	2015	FDC	CuNi	1.00
36	Noorwegen	Haakon VII	1 krone	1946	ZF	CuNi	2.00
37	Somalia	Republiek	1 somalo (.250 zilver)	1950	FDC	Ag	1.00
38	USA	Republiek	1 Morgan dollar	1899 O	ZF	Ag	11.00
39		Republiek	1/2 dollar 1972 (#202) + 1976 (#205)		Pr	CuNi	1.00
40	loten	Frankrijk: 1e Republiek:	5x 5 centimes l'an 5 – l'an 8		div	Cu	1.00
41		Frankrijk: 1e Republiek:	5x 5 centimes l'an 5 – l'an 8		div	Cu	1.00
42		Centraal-Afrika:	12 munten Somaliland, Malawi,...		FDC	div	1.00
43		Nederland:	7 munten, waarvan 5 in zilver		div	div	1.00
44		Noorwegen:	6 munten 1924-1962		div	CuNi	2.00
45		Spanje:	+/- 60 munten in album		div	div	1.00
46		wereld:	18 munten, vnl. groot formaat		div	CuNi	5.00
47		wereld:	album met +/- 276 munten		div	div	6.00
48	loten	wereld:	album met +/- 370 munten		div	div	7.00

nr	item	beschrijving		kwal	mat	inzet	
49	penning	België	Manneken Pis, wereldtentoonstelling	1935	ZF	AE	1.00
50	penning	België	2 Prijspenningen (oud & nieuw)		PR	AE	15.00
51	penning	Mechelen	1000 Jaar Mechelen, in etui	1975	FDC	AE	3.00
52	penning	Hasselt, genummerde penning		1982	FDC	AE	1.00
53	medaille	Lot van 15 religieuze medailles			div	div	1.00
54	Set	België	FDC set 1980		FDC	div	1.00
55	Set	België	250 Frank Proof	1999	FDC	Ag	10.00
56	Set	3 sets Rijks Munt Utrecht, in Etui			FDC	div	2.00
57	Set	FDC Euroset Brussel Hoofdstad		2002	FDC	div	1.00
58	divers	Houten koffer met 2 plateau's			div	div	1.00
59		Muntenkoffer met 10 plateau's			div	div	5.00
60	boeken	The Numismatic Circular (3 ex)	1974-1975-1981		ZF	papier	1.00
61	Biljetten	België	5 Francs – „Type 1912“	29-12-1918	F	papier	10.00
62	Biljetten	België	100 Francs – „1933“ FR/VL	25-07-1933	ZF	papier	1.00
63	Biljetten	België	2 x 20 fr + 2 x 100 fr		ZF	papier	1.00

49

57

61

nr	item	beschrijving			kwal	mat	inzet	
64	biljetten	Bulgarije	200 Leva	1992	ZF+	papier	1.00	
65		China	20 Customs Gold units	1930	ZF	papier	1.00	
66		China	8 biljetten + 1 biljet 10 Gulden Nederland		div	papier	10.00	
67		Frankrijk	5 Francs	06-02-1969	ZF	papier	1.00	
68		Moldavië	10 Lei	2006	F	papier	1.00	
69		Nederland	10 Gulden	23-03-1953	F/ZF	papier	1.00	
70		Nederland	2 x 1 Gulden & 1 x 2 1/2 Gulden		F	papier	1.00	
71		Portugal	100 Escudos	24-02-1981	F	papier	1.00	
72		Spanje	50 Pesetas	22-07-1935	FDC	papier	1.00	
73		Spanje	100 Pesetas	25-04-1931	FDC	papier	1.00	
74		Turkije	5000 Lira	14-01-1970	ZF+	papier	1.00	
75		Wereld	10 verschillende biljetten		div	papier	1.00	

73

74

div = divers **F** = fraai **ZF** = zeer fraai **Pr** = prachtig **FDC** = fleur de coin **UNC** = uncirculated
Ag = zilver **AE** = brons-koper **Fe** = ijzer **Cu** = koper **Ni** = nikkel **Al** = aluminium **Sn** = tin

Numismatica Herentals EGMP

16^e COIN EVENT

INTERNATIONALE MUNTENBEURS

zondag 8 december 2019 8.30-15u
Sporthal De Vossenbergh
Markgravenstraat 107 B-2200 Herentals

420 m tafelruimte voor numismatiek en kleine archeologie
110 internationale standhouders BE-NL-DE-FR-UK-PL-GR
11u lezing door prof. dr. Johan van Heesch in apart lokaal
Het Penningkabinet van de Koninklijke Bibliotheek (KB);
topcollecties en topstukken”

tafelreservatie 10 € / m

Numismatica - Postbus 105 - B-2200 Herentals
contact: 0471 329 179 rudy.dillen@telenet.be

BE43 0014 2061 3601 GEBABEBB

www.numismatica-herentals.be

standhouders

opbouwen vanaf 7 u
ontbijten mogelijk
catering aan de tafels

inkom bezoekers

-16 jaar gratis
EGMP & AEN 1 €
overige bezoekers 2 €

bewakingscamera's & security

Een verrassend numismatisch geschenk van de schoondochter

Een zondagnamiddag doorbrengen met de kleindochter werd zomaar op een verrassende manier beloond. Mijn schoondochter gaf mij een bordeauxkleurig doosje met daarop *NB – FrigjØrings – Mynten* gedrukt. Ze had dit van haar vader gekregen die in Noorwegen woont. In het doosje bevond zich een zilveren munt en na wat zoeken op het internet kwam ik al gauw te weten dat het een Noorse herdenkingsmunt was die het einde van WOII herdacht, uitgegeven door de Noorse bank in 1995.

Noorwegen had op 8 mei 1945 vijf lange jaren van bezetting achter de rug. Eindelijk was de vrede gekomen en kon Noorwegen zijn soevereiniteit herwinnen. 50 jaar later, op 8 mei 1995, werd deze dag gevierd met evenementen in het hele land. Ook de Noorse bank bleef niet achter met de uitgifte van deze prachtige zilveren herdenkingsmunt van 50 Kronen.

92,5% zilver, Ø 32 mm, 16,85 gram, slagaantal: 50.000 ex.

De munt werd ontworpen door hoofdgraveur Ingrid Austlid Rise. De ene zijde toont de Noorse leeuw met vermelding van het land NORGE en de waarde 50 KR. Op de andere zijde lijkt het alsof een palmtak het muntoppervlak in twee verdeeld. Hier zien we in het rechterveld een vredesduif, de herdenkingsdatum 1945*1995 en de initialen van de hoofdgraveur IAR. Onderaan in het linkerveld ter hoogte van de datum zijn drie rijen prikkeldraad te zien.

Om te eindigen wil ik mijn schoondochter bedanken voor deze prachtige munt en dat doe ik graag in haar moedertaal: *Tack för den här gåvan.*

Bron: <https://www.samlerhuset.no/norsk/minnemynter/50-kr-frigjoring-50-ar-1995>

Hendrik Van Caelenberghe

Naam

Postnr. woonplaats

Opdracht:

Breng de overeenkomstige letter bij het goede antwoord over in onderstaande tabel en bekom also het te zoeken woord!

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Schiftingsvraag: raad het gewicht van het 'Happy Boeddha'-beeldje dat tijdens de clubactiviteit van 10 november op de bestuurstafel zal staan!

--	--	--

 gram

Om deel te nemen aan deze muntenpuzzel volstaat het tijdens de clubactiviteit van 10 november, deze strook, goed ingevuld en vóór 11u, te deponeren in de rode puzzelbox op onze bestuurstafel.

Succes!!

PS. Op de bestuurstafel zullen tevens invulstrookjes klaarliggen!

Uitmundend succes voor Asterix

'Het leven is aan de rappen!' Da's nog maar eens bewezen: amper één dag nadat 'La Monnaie de Paris' een muntstuk van 2 euro met de beeltenis van stripfiguur Asterix in 'beperkte oplage' had aangekondigd, zijn alle 310.000 exemplaren al uitverkocht. Op 29 oktober 1959 maakte Asterix, de Galliër aller Galliërs, voor het eerst zijn opwachting in het Franse stripblad *Pilote*. Zestig jaar en 37 albums later - nr 38 *La Fille de Vercingétotix* kwam uit op 24 oktober - zijn Asterix, Obelix en tutti quanti uitgegroeid tot de populairste Franse stripfiguren. Wereldwijd gingen er al meer dan 380 miljoen stuks van over de toonbank in een honderdtal talen. Hoe die 60ste verjaardag beter te vieren dan met een munt van 2 euro, dachten ze in Parijs. Alleen hebben ze daar zwaar onderschat hoe populair de Galliër wel is: de 310.000 ex. die geslagen werden, zijn amper één dag na de aankondiging al niet meer verkrijgbaar. 'Slachtoffer van zijn eigen succes', zo staat te lezen op de website van de Parijse Munt. krs/Het Nieuwsblad

Internationale prijs voor duurzame jetons made in the Kempen

Het Retiese bedrijf b-token heeft in het Duitse Wiesbaden de award voor 'Sustainable Product 2019' gewonnen. De prijs werd uitgereikt door PSI, de organisatie achter de grootste promotionele beurs in Europa. Bij b-token begon het allemaal n.a.v. festivaljetons vervaardigd uit plastic. Achter de schermen was het bedrijf meteen druk in de weer met het zoeken naar ecologische alternatieven. Elf jaar later is b-token wereldwijd marktleider en produceert het jetons voor 94 landen. 'Deze beloning is een extra motivatie om verder te gaan in het groene verhaal', reageert **Nathalie Breugelmans**, ceo van b-token.

Herentals-lid wint 2-jaarlijkse Numismatische Prijs EGMP Brugge

Uit handen van juryvoorzitter Johan van Heesch kreeg Hendrik Van Caelenberghe de Eerste Prijs N. Brugge overhandigd. Zijn verhandeling 'Religieuze draagmedailles uit de 16de-18de eeuw van de Annuntiaten kloosterorde in de Nederlanden' haalde het over de 2 andere inzendingen

**Pittig drukwerk,
ook in kleine oplages**

**DRUKKERIJ
BAUDOÏN**

Drukkerij • Grafische vormgeving
Poederleesteenweg 108 • B-2460 Lichtaart • Tel. 014 55 55 55
e-mail: info@drukkerijbaudoïn.be • www.drukkerijbaudoïn.be

NIEUW in de BIB
Engeland in Optima Forma
Een muntboek en
numismatisch geschiedkundige
vertelling over Engeland.
door **Gert G. J. Mulder**
Utrecht, 2019

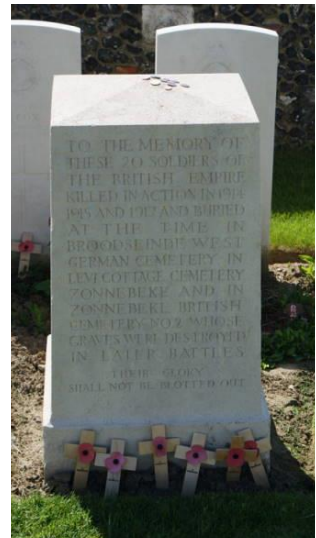

OPROEP! **2-Jaarlijkse Numismatische Prijs EGMP Brugge**
Numismatica Brugge en Het Vrije EGMP doet een oproep naar auteurs om authentieke artikels in te zenden voor hun 2-jaarlijkse Numismatische Prijs. Deelnemers hebben tot eind april 2021 tijd om een nieuwe verhandeling in te sturen. Voor het volledige reglement, neem een kijk: [www.egmp-vzw.be / afdelingen / Brugge / 2-jaarlijkse prijs / reglement](http://www.egmp-vzw.be/afdelingen/Brugge/2-jaarlijkse_prijs/reglement)

Munten op grafzerken

Op Amerikaanse, Canadese, Australische en Nieuw-Zeelandse begraafplaatsen treft men soms munten aan op een grafsteen. Wanneer deze links op de grafsteen is gelegd geeft men aan de familie de boodschap dat iemand anders het graf heeft bezocht, hiervoor wordt een *penny* gebruikt. Een *nickel* geeft aan dat de bezoeker in hetzelfde opleidingskamp zijn opleiding heeft volbracht als de overledene.

Terwijl een *dime* betekent dat de bezoeker dezelfde jobfunctie had. Wanneer er een *quarter* ligt, was de bezoeker bij de overledene toen hij gedood werd. Volgens de traditie worden de centen van de militaire- en veteranenbegravingen verzameld en gebruikt voor het onderhoud van de militaire kerkhoven en de begrafeniskosten voor minder goeude veteranen.

MAUQUOY[®]
since 1875

Industrieweg 12
B - 2280 Grobbendonk
Belgium
www.mauquoy.com
+32 (0)14 50 79 10
medal@mauquoy.com

vr 1	15e Internationale Beurs - EGMP ZW-Vlaanderen C.C. Het Spoor - Eilandstraat 6, 8530 Harelbeke	8.30-15u
za 2	EGMP Dendermonde - t'Klokske - Pijndersln 90, Denderm NK Hasselt - C.C. Vergaderzaal 1 - Kunstlaan 5, Hasselt Gent West MC - Centr. Reinaert, Reinaertstraat 28, Gent EVB - Lunch Garden - Blv. du Souverain 240, Oudergem	12-16.30u 13-16.30u 12.30-16u 8.30-12u
zo 3	EGMP Leuven- Bowling Anglo - Pleinstraat 53, Holsbeek EGMP ZW-Vlaan - Kartouchke, Ingelmunsterstr. Izegem Edelweissje - St-Katarina - N. Cleynaertsiaan 1, Hasselt Wase Ruilclub - Puyenbeke - Watermolenstr., St-Niklaas	9-12.30u 8-12u 8-12u 9-12u
di 5	AEN Brussel - Bowlmaster, Rue Van Zande 45, 1080 Br.	vanaf 18u
vr 8	N.K. Berthout - Offendonk - Den Haes 8A, St-Kat-Waver	19-22.30u
za 9	AEN Nijvel- Coll. St-Gertrude-Faubourg de Mons, Nijvel AEN Verviers- École St-fiacre, Rue du Husquet 26, Dison Gent West MC - Centr. Reinaert, Reinaertstraat 28, Gent EVB - Lunch Garden - Blv. du Souverain 240, Oudergem	vanaf 14u 8-12u 12.30-16u 8.30-12u
zo 10	EGMP Herentals -St-Antonius- Kapucijnenstr Herentals Val de Salm - Salle Q. dl. Gare - Rue dl Station, Vielsalm N.K. St-Truiden - O-Atheneum - Zoutstraat 6, St-Truiden	8.30-12u 9-12u 7.30-12u
ma 11	EGMP Brugge - CM. - Kon. Astridlaan 2, St-Michiels-Br. 51e Internationale Beurs - EGMP Tienen Houtenveld - Sporthalstraat 12, Tienen	vanaf 19u 7.30-16u
di 12	NK Zeeland- Hof Mondriaan, Vrijlandstr. 28, Middelburg	18.30-21u
wo 13	NK Brabant- Bar L Duc, Korenbrugstr., 's-Hertogenbosch	19.45-22u
za 16	MEDEC - Ruggehof - Frans Van Dijkstraat 46, Deurne Gent West MC - Centr. Reinaert, Reinaertstraat 28, Gent EVB - Lunch Garden - Blv. du Souverain 240, Oudergem	12.30-16u 12.30-16u 8.30-12u
zo 17	EGMP ZW-Vlaand - CC Het Spoor - Eilandstr, Harelbeke AEN Luik - Centre 104 - Rue St-Gilles 104, 4000 Luik N. Wetthra - C.C. De Poort - Markt 27, 9230 Wetteren	13-16u 8.30-12u 9-12u

zo 17	Wase Ruilclub - Puyenbeke - Watermolenstr., St-Niklaas Internationale Muntenbeurs Tilburg De Druiventros - Bosscheweg 11, Berkel-Enschot	9-12u 9-15u
di 19	NK Limburg - Le Theatre Hotel - Vrijthof 50, Maastricht	van 19.30u
za 23	EGMP Antverpia - Ruggenhof- F. Van Dijkstr 46, Deurne Gent West MC - Centr. Reinaert, Reinaertstraat 28, Gent EVB - Lunch Garden - Blv. du Souverain 240, Oudergem Achter Olmen-TI St-Jansberg, Weerterstwg. 135, Maaseik	12.30-16u 12-16u 8.30-11u 13-16u
zo 24	EGMP Aalst - SC. Immerzeel - R. Novarumstraat 4, Aalst EGMP Tienen- 'tHoekske - Oude Leuvensestr. 93, Tienen AEN La Louvière - Coq Wallon - Place Mansart 7, La-L Muntmanifestatie Eindhoven De Genderbeemd - Sterkenburg 616, Eindhoven	9-12u 9-12u 8.30-12u 10-16u

**VAN
ECCEL
POEL**

VAN ECCELPOEL - food & drinks with a (hi)story

VERSMARKT - WIJN - BIER - STERKE DRANKEN

*vrije toegang in onze wijnkelder:
Dagelijks meer dan 50 wijnen te proeven!*

Van Eccelpoel
Lierseweg 20 - 2200 Herentals
014 21 26 93
bestellingen@vaneccelpoel.com
www.vaneccelpoel.com

Openingsuren:
Maandag: 12u - 18u
Dinsdag - Vrijdag: 09u - 18u
Zaterdag: 08u - 18u
Zon- en feestdag: 08u - 12u

munt **KOERIER**

onafhankelijk maandblad in benelux
voor munten en penningen

vrijdag 1 november **EGMP ZW-Vlaanderen** **8.30-15u**
14e Internationale Beurs
Cultureel Centrum Het Spoor - Eilandstraat 6, 8530 Harelbeke
urbain.hautekeete@skynet.be **0473-920506**

zaterdag 2 november **London Coin Fair** **9.30-16u**
Holliday Inn - Coram Street - Bloomsbury **www.coinfairs.co.uk**

maandag 11 november **EGMP Tienen** **7.30-16u**
51e Internationale Numismatische Beurs
Evenementenhal Houtenveld - Sporthalstraat 12, Tienen
numismatica.tienen@gmail.com

zaterdag 16 november **MEDEC eretekens & medailles** **12.30-16u**
zaal Ruggehof - Frans Van Dijkstraat 46, Deurne **h.j.jacobs@skynet.be**

zondag 17 november **Internationale Muntenbeurs Tilburg** **9-15u**
Druiventros - Bosscheweg 11, Berkel-Enschot **muntenbeurs-tilburg.nl**

vr 22 nov (9.30-17u) **Numismata Frankfurt/Main** **za 23 nov (9.30-15u)**
Forum - Hall Panorama **Ludwig-Erhard-Anlage 1, Frankfurt/Main**

zondag 24 november **Munt- & Verzamelbeurs Eindhoven** **10-16u**
De Genderbeemd - Sterkenburg 616, Eindhoven **+31 505033926**

zondag 8 december **EGMP Herentals** **8.30-15u**
16e COIN EVENT

De Vossenbergh - Markgravenstraat 107, Herentals
www.numismatica-herentals.be **0471-329179**
420m tafel - 110 standhouders - altijd-prijs-tombola
lezing door Johan van Heesch
'Topstukken uit het Koninklijk Penningkabinet'

HJR Fine Arts sprl

Hadrien J. Rambach, expert

Rue du Noyer 282-28
1030 Bruxelles

☎ +33 659 604 736

✉ coinadvisor@yahoo.co.uk

Numismatique

Conseil pour l'achat et la vente
de monnaies antiques d'exception

Glyptique

Étude, achat et vente de pierres gravées
antiques, Renaissance et néoclassiques

Hadrien J. Rambach

Représentant pour la Belgique

MAISON PALOMBO GENÈVE

Prise de dépôts pour vente aux enchères

Cabinet Numismatique Maison Palombo

24 rue de la Cité
1204 Genève (Suisse)

☎ +41 223 109 197

✉ palombo.geneve@gmail.com

Comptoir Marseillais de Bourse

22 la Canebière
13001 Marseille (France)

☎ +33 491 549 394

✉ palombo@wanadoo.fr

Change et Numismatique Toulonnais

28 avenue Jean Moulin
83000 Toulon (France)

☎ +33 494 935 136

✉ comptoirdechange@wanadoo.fr

Jean ELSEN & ses Fils n.v.

TAXATIES
AANKOOP
VERKOOP

INTERNATIONALE
VEILINGEN

MAART-JUNI-SEPTEMBER-DECEMBER

Onze experts schatten gratis uw verzameling en betere munten die worden ingeleverd voor onze veilingen.

De catalogus wordt in heel de wereld verstuurd.

Kelten, Grieken, Romeinen, Byzantijnse, Middeleeuwse en moderne munten. Penningen en jétons.

Tervurenlaan 65
1040 Brussel

Tel : +32-2-734.63.56
Fax : +32-2-735.77.78

info@elsen.eu
www.elsen.eu